

LA FONTAINE
FABULE

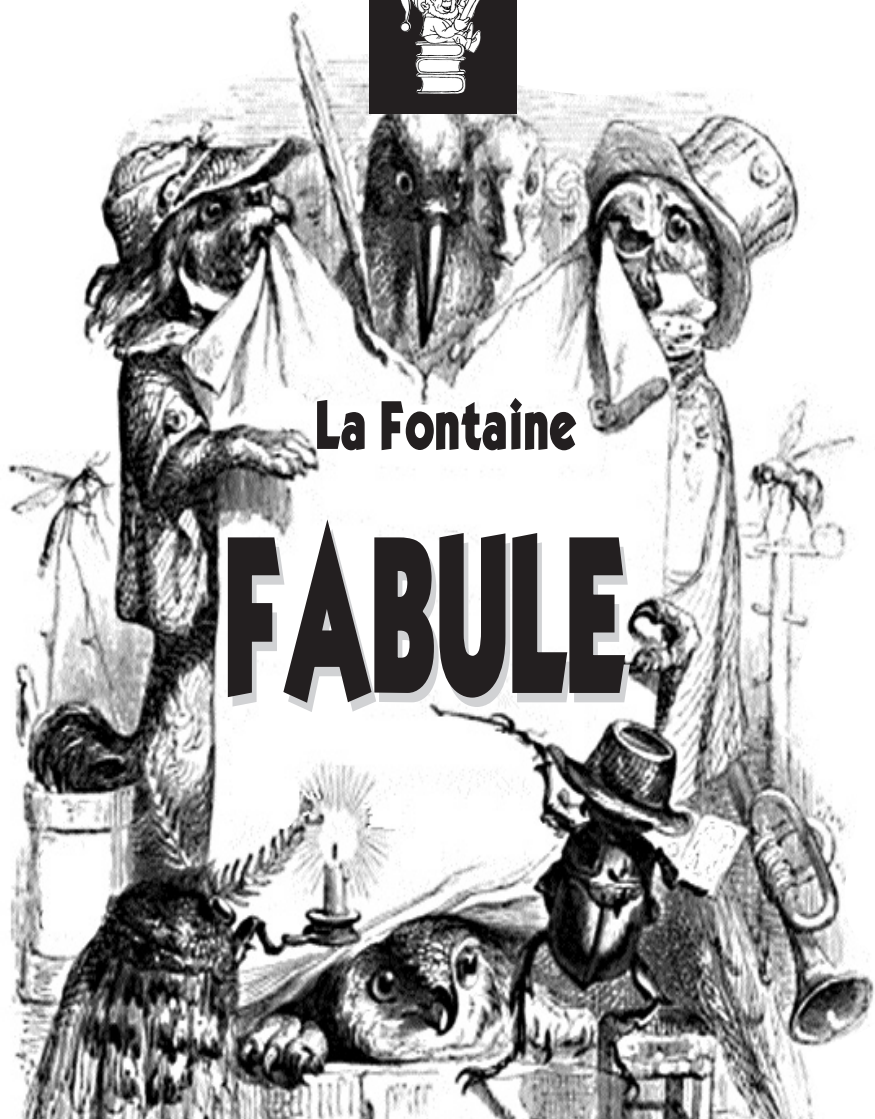

ANDREAS PRINT

1621 – 1695

La Fontaine

FABULE

ANDREAS PRINT

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
LA FONTAINE, JEAN

Fabule / Jean La Fontaine - București: Andreas Print, 2013
ISBN 978-606-8271-15-6
Iosif, Șt.O., Anghel Dimitrie, Rădulescu Ion Helliade (trad.)

DIFUZOR EXCLUSIV:
AGENȚIA DE DIFUZARE DE CARTE
IVO PRINT

Calea Griviței nr. 158, demisol, sector 1, București
Tel./Fax: 021.222.07.67
E-mail: ivo_print@yahoo.com
Site: www.editura-andreas.ro

Traducerea textelor: *Dimitrie Anghel, Șt.O. Iosif și I.H. Rădulescu*

© Editura **ANDREAS** PRINT, București, 2013

Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate editurii. Nicio parte din această lucrare nu poate fi reprodusă, stocată și retransmisă sub formă tipărită, electronică, mecanică, fotocopiată, audio sau sub orice altă variantă fără permisiunea scrisă a **Editurii Andreas Print**.

Tehnoredactare: Gheorghe DUMITRU

Redactare: Laura-Ivona DUMITRU

Bun de tipar: 14.03.2012
Coli tipar: 6
Format: Z₆ (16/54x84 cm)

CUPRINS

- Despre La Fontaine / 7*
Traducând pe La Fontaine / 15
- Șarpele și pila / 17*
Baba și cele două fete-n casă / 19
Tânăra văduvă / 22
Cârpaciul și financiarul / 26
Musca și chervanul / 30
Calul care voi să se răzbune pe cerb / 33
Leul bolnav și vulpea / 36
Plugarul și copiii lui / 38
Dobitoacele bântuite de ciumă / 40
Oala de lut și oala de fier / 45
Junca, oaia și capra în tovărășie cu leul / 48
Chiticul și pescarul / 50
Vulpea și bustul / 53
Măgarul și stăpânii săi / 55
Vorba lui Socrate / 58
Greierul și furnica / 60
Șivoiul și râul / 63
Stejarul și trestia / 66
Fata mare / 69
Calul și lupul / 72
Vulpea, maimuțoiul și dobitoacele / 75
Iepurele și broaștele / 78
Guzganul de la târg și guzganul de la șes / 81
Leul și musca / 84
Corbul și vulpea / 88
- Fabule inspirate din La Fontaine / 91*
Grierul și furnica (Alec Donici) / 91
Două poloboace (Alec Donici) / 92
Vulpea pedepsită (Alec Donici) / 93
Boul și vițelul (Gr. Alexandrescu) / 94

Despre La Fontaine

Jean de La Fontaine (n. 8 iulie 1621, Château-Thierry - d. 13 aprilie, 1695, Paris) a fost cel mai cunoscut fabulist francez și unul dintre cei mai citați poeți francezi ai secolului al XVII-lea. El este cunoscut mai ales pentru Fabulele lui, care au fost publicate în aproape toate limbile lumii și în limbile regionale franceze, oferind un model pentru fabuliștii care l-au urmat.

La Fontaine s-a născut la Château-Thierry, în Franța. Tatăl său era Charles de La Fontaine, maestru de vânatoare și pădurar al ducatului de Château-Thierry, iar mama sa a fost Françoise Pidoux. Ambii săi părinți au făcut parte din partea superioară a clasei de mijloc, nefiind nobili, dar având totuși o avere considerabilă.

Jean a fost cel mai mare copil al familiei și a fost educat la colegiul (liceul) din Reims și, la absolvirea acestuia, a intrat la Oratoriul (mai 1641) și seminarul de la Saint-Magloire (octombrie 1641), dar în foarte scurt timp și-a dat seama că și-a greșit vocația și s-a hotărât să studieze dreptul, pentru a deveni avocat. În paralel cu studiile de drept, La Fontaine frecventează un cerc literar denumit „La Table Ronde” (Masa Rotundă), în care erau prezenți tineri poeți ai epocii: Pellisson, François Maucroix, François Charpentier, Tallemant des Réaux și Antoine de Rambouillet de La Sablière

(care ulterior s-a căsătorit cu Marguerite Hessein, viitoarea protectoare a lui La Fontaine).

Jean de La Fontaine s-a căsătorit de tânăr, la 10 noiembrie 1647, la Ferté-Milon, în apropiere de Chateau-Thierry. Tatăl său a demisionat din funcție și i-a aranjat o căsătorie cu Marie Héricart, o fată de șaisprezece ani, fiica lui Louis Héricart, „locotenent civil și penal“ al domeniului la Ferté-Milon, care a adus o zestre de 20.000 de livre. După cum se spune, soția sa a fost deosebit de frumoasă și inteligentă, dar cei doi nu au reușit să se înțeleagă bine. Nu pare să fi fost absolut niciun motiv de scandal în comportamentul soției sale. Tot ce se poate spune împotriva ei este că a fost o gospodină neglijentă și o cititoare înverșunată de romane. La Fontaine a fost în mod constant departe de casă și nu a fost cu siguranță fidel din punct de vedere conjugal. Jean de La Fontaine și soția sa au avut un singur fiu, Charles, care a fost educat și crescut în totalitate de mama sa. La Fontaine o părăsește pe soția sa și se întoarce la Paris, unde frecventează societatea mondenă și libertină a acelei perioade.

La Fontaine obține, în 1649, diploma de avocat pentru baroul parizian (Cour du Parlement de Paris).

Debutul lui Jean de La Fontaine în literatură s-a petrecut la 17 august 1654, prin publicarea unei comedii în cinci acte: „L'Eunuque“ („Eunucul“), o prelucrare după Terențiu, care nu a avut însă succes.

În 1657, La Fontaine scrie versuri dedicate lui Nicolas Fouquet, ministru de finanțe, unul dintre cei mai influenți curteni ai regelui Ludovic al XIV-lea. Fouquet s-a arătat

interesat de autorul versurilor respective, iar în 1659, *La Fontaine* a ajuns în anturajul acestuia, fiind introdus de către Jacques Jannart, o rudă a soției sale. În acea perioadă Fouquet era un adevărat „Mecena“ pentru poeții francezi, astfel că în curând *La Fontaine* a primit o pensie de 1.000 de livre, în schimbul căreia se obliga să scrie o serie de poeme de circumstanță în termenii prevăzuți în contract.

Tot lui Fouquet i-a dedicat și poemul epic „*Adonis*“, o prelucrare după Publius Ovidius Naso. De asemenea, *La Fontaine* a scris o operă literară compozită (în proză și în versuri), intitulată „*Le Songe de Vaux*“, în cinstea domeniului și a noului castel de la Vaux a patronului său; opera nu a mai fost însă tipărită deoarece Fouquet a fost arestat din ordinul lui Ludovic al XIV-lea la 5 septembrie 1661.

La Fontaine și-a găsit curând un nou protector în persoana ducelui de Bouillon, suzeran al domeniului Chateau-Thierry, dar mai ales în persoana ducesei de Bouillon, Marie Anne Mancini, cea mai tânără dintre nepoatele cardinalului Mazarin (prim-ministru al Franței din 1642 până la moartea sa, în 1661).

În ianuarie 1663, Jean de *La Fontaine* scrie „*Ode au Roi*“ („*Oda regelui*“), prin care, în mod subtil, cere clemență pentru nefericitul Fouquet. Prin aceasta, nu reușește însă decât să-și atragă antipatia lui Jean-Baptiste Colbert, noul favorit al regelui.

Acesta a fost momentul în care se sudează cvartetul atât de celebru din istoria literară franceză: *La Fontaine*, Racine, Boileau și Molière.

În 1664 îi apare primul volum de o reală importanță: *Contes* („Povestiri“), cu care intră în atenția contemporanilor săi.

La 8 iulie 1664, Jean de La Fontaine a fost înnobilit, primind un *Brevet de Gentilhomme* („Brevet de gentilom“); el a intrat oficial în serviciul ducesei de Orléans, Marguerite de Lorraine, care era mama ducelui de Bouillon, protectorul său. La palatul „Luxembourg“ din Paris, reședința ducesei de Orléans, La Fontaine îi cunoaște, printre alții, pe La Rochefoucauld, pe Madame de Sévigné și pe Madame de La Fayette, personalități celebre ale literaturii franceze.

Tot în același an, la 10 decembrie, tipărește două povestiri prelucrate după Boccaccio și Ariosto.

În 1665 și 1666 îi apar două volume de povești și povestiri în versuri („*Contes et nouvelles en vers*“).

La 31 martie 1668 este tipărit volumul „*Fables choisies*“ („Fabule alese“), dedicat lui Ludovic, Delfinul Franței, fiul cel mare și moștenitor al regelui Ludovic al XIV-lea. În prefață, La Fontaine explică: „Je me sers d'animaux pour instruire les hommes“. („Folosesc animalele pentru a-i învăța pe oameni“.)

În 1682, el a fost, la mai mult de șaiszeci de ani, recunoscut ca unul dintre primii oameni de litere din Franța. Se pare că Madame de Sévigné, un adevărat critic literar al acelei epoci, a fost cea care a început demersurile la curtea regală și în cercurile literare pentru primirea lui Jean de La Fontaine în Academia Franceză. El a fost propus pentru prima dată în 1682, dar a fost respins de Marchizul de Dangeau. Anul următor, la alegerile din 15 noiembrie

FABLES CHOISIES,

MISES EN VERS

Par M. DE LA FONTAINE,

Et par ses revusés, corrigés & augmentés.

TOME PREMIER.

A PARIS,
Chez DENYS THIERRY, rue S. Jacques,

ET
CLAUDE BARBIN, au Palais.

M. DC. LXXVIII.
AVEC PRIVILEGE DU ROY.

„Fabule alese“, La Fontaine,
ediția 1693

La 17 aprilie 1684, Boileau a fost ales de Academia Franceză în locul lui Bezons Bazin, care decedase între timp, astfel încât Ludovic al XIV-lea a semnat aprobarea regală simultan, atât pentru Boileau, cât și pentru La Fontaine, la 24 aprilie 1684.

Cele mai numeroase lucrări de La Fontaine se încadrează în trei direcții tradiționale: fabule, povești și lucrări diverse. Dintre acestea, despre prima se poate spune că este cunoscută pe plan universal și că expune versatilitatea și fecunditatea de talent a autorului; a doua divizie, poveștile sale, sunt cunoscute de toți iubitorii de literatură franceză, dar restul, cu câteva excepții, este practic uitat.

1683, Colbert a murit și La Fontaine a fost din nou nominalizat pentru ocuparea locului rămas liber. La Fontaine a obținut majoritatea voturilor, întrecându-l pe contracandidatul său, Boileau. A intervenit însă preferința lui Ludovic al XIV-lea pentru Boileau, care era istoriograful său, astfel încât alegerea lui La Fontaine a fost blocată timp de șase luni. Regele nu uitase probabil atașamentul lui La Fontaine față de Fouquet.

La sfârșitul anului 1692, starea sănătății lui La Fontaine se înrăutățește, probabil din cauza tuberculozei netratate. La 6 ianuarie 1693 a murit protectoarea sa, Madame de la Sablière.

Jean de La Fontaine a murit la 13 martie 1695. Era în vârstă de 74 de ani. A fost înhumat alături de Molière, care murise mai înainte cu douăzeci și doi de ani. Ulterior (în 1817), ramașițele acestor două genii ale Franței au fost mutate la cimitirul „Père Lachaise“, mormintele lor fiind alăturate și acolo.

Un film din viața lui a fost lansat în Franța în aprilie 2007 („Jean de La Fontaine - Le défi“).

Astronomii au numit asteroidul 5780 „La Fontaine“, în onoarea sa, la aniversarea a 300 de ani de la nașterea sa.

Fabulele lui La Fontaine au fost traduse în foarte multe limbi, acest fapt influențând dezvoltarea ulterioară a acestei specii literare, inclusiv a fábulei românești, prin Ion Heliade-Rădulescu, Alexandru Donici, dar mai ales prin Grigore Alexandrescu.

Fabule celebre: „La Cigale et la Fourmi“ („Greierele și furnica“); „Le Corbeau et le Renard“ („Corbul și vulpea“); „Le Loup et l'Agneau“ („Lupul și mielul“); „Le Renard et la Cigogne“ („Vulpea și barza“).

Lucrările lui La Fontaine:

1654 - „L'Eunuque“ („Eunucul“, o prelucrare după Terențiu)

1658 - „Epître à l'Abbesse de Mouzon - Adonis“

1659 - „Le Songe de Vaux“

1659-1661 - 26 poezii dedicate lui Fouquet

- 1660 - „*Les Rieurs du Beau Richard*“
1661 - „*Fables*“ (primele fabule)
1662 - „*Élégie aux Nymphes de Vaux*“
1663 - „*Ode au Roi*“ („*Oda regelui*“); „*Relation d'un Voyage de Paris en Limousin*“
1664 - „*Joconde*“; „*Le cocu battu et content*“ (primele două povestiri)
1665 - „*Contes et Nouvelles en vers*“ („*Povestiri și nuvele în versuri*“)
1666 - „*Contes et Nouvelles en vers*“ (partea a doua)
1667 - Trei povestiri: „*Les frères de Catalogne*“, „*L'Ermite*“ și „*Mazet de Lamporechio*“
1668 - „*Fables choisies mises en vers*“ („*Fabule alese*“)
1669 - „*Les Amours de Psyché et Cupidon*“
1670 - „*Recueil de poésies chrétiennes et diverses*“ („*Culegere de poezii creștine și poezii diverse*“)
1671 - „*Contes et Nouvelles en vers*“ (partea a treia)
1673 - „*Poème de la Captivité de Saint Malc*“
1674 - „*Daphné - Les Nouveaux contes*“
1675 - „*Le Florentin*“ („*Florentinul*“)
1678-1679 - „*Fables*“ („*Fabule*“ – a doua culegere de fabule)
1682 - „*Poème du Quinquina*“, „*Belphégor*“, „*La Matronne d'Ephèse*“, „*Galaté*“
1683 - „*Le rendez-vous*“ („*Întâlnirea*“, piesă de teatru pierdută); „*Achille*“
1684 - „*Discours à Madame de la Sablière*“
1685 - Publică 11 noi fabule și 5 noi povestiri
1687 - „*Epître à Huet*“ („*Scrisoare către Huet*“)

1689 - „Le Milan, le Roi et le Chasseur“ („Șoimul, regele și vânătorul“)

1690 - „Les Compagnons d'Ulysse“ („Însoțitorii lui Ulise“)

1691 - „Astrée“; „Les Deux Chèvres“; „Le Thésauriseur et le Singe“

1692 - „La Ligue des rats“ („Liga șobolanilor“)

1693 - „Fables“ („Fabule“ – a treia culegere de fabule)

Traducând pe La Fontaine

Scârbit de ticăloasele jivine
De care zilnic mă izbesc în cale,
M-am surghiunit și mă găsesc mai bine
În lumea veche-a fabulelor tale.

Te văd trecând voios la vânătoare;
Umblând prin văi hai-hui, sărind pâraie
Pe albele poteci șerpuitoare,
Prin codri peste cari-erai chihae.

Pădurea te-adumbrea cu bucurie
Și-și povestea viața ei intimă
Cu tot misterul ei, lăsându-ți ție
Doar greutatea de-a găsi o rimă...

Nu erau lei, nici leoparzi, hiene,
Nici elefanți, nici urși, nici colibri,
Dar tu știai c-un gest făcut alene
Să-i chemi în codrii din Château-Thierry.

Și îi primeai cu drag, zâmbind cuminte,
Iar ei veneau de peste tot pământul,
Și-asemeni unui vrednic președinte
Tu le luai sau le dădeai cuvântul...

Vorbeai cu toți pe limba lor natală
Și-i domoleai cu varga ta măiastră...
O, La Fontaine, ce lume ideală
Pe lângă lumea rea din vremea noastră

Era pe-atunci girafa, o girafă
Și lupul-lup, mistrețul tot mistreț
Și nu era furnica pornografă,
Nici mascurul nu se credea istet...

De-aceea astăzi eu mă simt mai bine
În lumea veche-a fabulelor tale
Și las să latre care cum îi vine,
Văzându-mi vesel și senin de cale.

Șarpele și pila

Se spune că un șarpe, vecin c-un ornicar,
(Pentru-ornicar desigur un neplăcut vecin)
Intrându-i în dugheană, cătase în zadar
Ceva ca să mănânce, dar nu găsi altfel
Decât o simplă pilă cu dinții de oțel,
Pe care, îmbălând-o cu negrul său venin,
A încercat s-o roadă.
Și-i spuse-atuncea pila:
„O, minte mult neroadă!
Nu vezi că sunt, sărmane, mai tare decât tine?
Micuța mea reptilă, reptilă fără minte!
Tu nu-ți cunoști pe semne măsura năzuinței,
Și pân' s-ajungi să-mi faremi măcar un zimț din mine,
Tu mai degrab', mă crede, ai să-ți fărâmi toți dinții...
Căci mie nu mi-e teamă decât de-al vremii dinte“.

*Luați aminte-acestea, o, spirite de rând
Ce, neputând să faceți nimic, trăiți mușcând.
Dar truda voastră toată-i redusă la neant.
Vă-nchipuiți, nemernici, că dinții voștri oare
Pot să distrug-atâtea lucrări nepieritoare,
Când ele-s de aramă, de-oțel, de diamant?*

Minerva, 7 ianuarie 1909

